

Stanowisko
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej
z dnia 26 września 2023 r.

w sprawie poselskiego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach mających na celu poprawę nadzoru nad zdrowiem zwierząt (druk EW-020-1329/23)

Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna negatywnie ocenia przedmiotowy projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach mających na celu poprawę nadzoru nad zdrowiem zwierząt i wnosi o odstąpienie od dalszych prac legislacyjnych nad nim.

Uzasadnienie:

1. Poselski *projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach mających na celu poprawę nadzoru nad zdrowiem zwierząt* ma na celu m.in. zmianę ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2022.2629 t.j.) w zakresie uregulowanym w art. 16 ust 1 pkt 1 lit c ustawy:

Jeżeli powiatowy lekarz weterynarii z przyczyn finansowych lub organizacyjnych nie jest w stanie wykonać ustawowych zadań Inspekcji, może wyznaczać na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji, w tym lekarzy weterynarii świadczących usługi weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt, do

c) badania zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia;

poprzez nadanie brzmienia:

„c) badania zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania wymaganych świadectw zdrowia lub informowania o możliwości przemieszczania świń w przypadku, o którym mowa w art. 29a ust. 5 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2023 r. poz. 412 i ...)”.

Jak wynika z brzmienia projektu ustawy, działaniem równoważnym do wystawienia wymaganych świadectw zdrowia, w zamyśle projektodawcy będzie **informowanie o możliwości przemieszczania świń w przypadku, o którym mowa w art. 29a ust. 5**

ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Dodawany art. 29 a projektu ustawy powołuje do życia **alternatywny system zapewniający identyfikowalność przesyłek zwierząt¹**, będący w istocie częścią systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dialog pomiędzy powiatowym lekarzem weterynarii lub działającym w jego imieniu wyznaczonym lekarzem weterynarii a rolnikiem, ubiegającym się o pozwolenia na przemieszczenie świń odbywać się będzie za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i prowadzonego przez nią systemu teleinformatycznego wg poniższego schematu:

- Zainteresowany przemieszczeniem rolnik może zamiar przemieszczenia świni do innej siedziby stada lub do rzeźni w terminie 4 dni przed planowanym dniem jej przemieszczenia zgłosić **za pomocą systemu teleinformatycznego** Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa powiatowemu lekarzowi weterynarii lub wyznaczonemu lekarzowi weterynarii, właściwemu ze względu na miejsce położenia siedziby stada posiadacza świni.
- Następnie Agencja przekazuje niezwłocznie **za pomocą systemu teleinformatycznego** Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa informację o zgłoszeniu, powiatowemu lekarzowi weterynarii lub wyznaczonemu lekarzowi weterynarii.
- Jeżeli wymagania, o których mowa w art. 143 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia 2016/429 oraz w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2023/594 z dnia 16 marca 2023 r. ustanawiającym środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń i uchylającym rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/605 (Dz. Urz. UE L 79 z 17.03.2023, str. 65), są spełnione, powiatowy lekarz weterynarii lub wyznaczony lekarz weterynarii, informują posiadacza świni, który zgłosił zamiar przemieszczenia tej świni, o możliwości jej przemieszczenia, a jeżeli te wymagania nie są spełnione - informują tego posiadacza, że tej świni nie można przemieścić, **za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**

¹ W rozumieniu art. 143 ust.2 akapit drugi rozporządzenia (UE) Nr 2016/429 w brzmieniu: Właściwy organ może zdecydować, że takiego świadectwa nie trzeba wydawać przy przemieszczaniu utrzymywanych zwierząt lądowych w obrębie terytorium danego państwa członkowskiego, jeżeli organ ten uzna, że istnieje alternatywny system zapewniający identyfikowalność przesyłek takich zwierząt oraz zwierzęta te spełniają wymagania w zakresie zdrowia zwierząt dotyczące takiego przemieszczania.

- Informacje o możliwości przemieszczenia świni przekazuje się posiadaczowi świni, który zgłosił zamiar przemieszczenia tej świni, oraz podmiotowi, do którego siedziby stada albo rzeźni ta świnia ma zostać przemieszczona, **za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.**

Jednocześnie w omawianym projekcie ustawy, zastrzeżono, iż skrócenie terminu na zgłoszenie do komputerowej bazy danych informacji dotyczących świń w przypadku zagrożenia wystąpieniem lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt nie ma zastosowania (dodawany art. 29 a ust.7 ustawy o SIRZ- *Przepisu art. 26 ust. 1 i art. 30 ustawy o SIRZ nie stosuje się*).

Przedstawiony powyżej schemat wraz z jednoczesnym odstępniem od stosowania przepisów ustanowionych w celu zwalczania ASF należy scharakteryzować jako próba ustanowienia dodatkowej, zbędnej bariery biurokratycznej w postaci systemu teleinformatycznego ARiMR, który miałby pośredniczyć w przekazywaniu wniosków/informacji zwrotnych pomiędzy zainteresowanymi tj. powiatowym i wyznaczonym lekarzem weterynarii oraz rolnikiem w praktyce skomplikuje i spowolni proces autoryzacji dopuszczalności przemieszczenia świń na terenie Polski i jest kontrproduktywny w stosunku do realizacji postulatów środowisk rolniczych o ułatwienie procedur związanych z przemieszczaniem świń w ramach zapobiegania/zwalczania ASF.

Jednocześnie uzasadniony niepokój budzi zapis ze strony 11 projektu ustawy (uzasadnienie) w brzmieniu:

*W przypadku gdy siedziba stada, z której ma zostać przemieszczona świnia, siedziba stada przeznaczenia lub rzeźnia znajdują się na obszarze zapowietrzonym, obszarze zagrożonym lub innym obszarze objętym ograniczeniami, ustanowionymi zgodnie z przepisami rozporządzenia 2016/429, powiatowy lekarz weterynarii lub wyznaczony lekarz **przeprowadzą badanie kliniczne świni zgłoszonej do przemieszczenia, jeżeli jest ono wymagane, lub urzędowy lekarz weterynarii zdecyduje o konieczności przeprowadzenia tego badania.***

Powyższy zapis oznacza, iż zamiarem projektodawcy jest, aby rutynowo, w obszarach nie objętych ograniczeniami, przed przemieszczeniem świń, nie były one badane klinicznie. Należy z całą mocą podkreślić, iż art. 143 ust.2 akapit drugi rozporządzenia (UE) Nr 2016/429 wskazuje, iż zwierzęta objęte alternatywnym systemem zapewniającym

identyfikowalność przesyłek muszą spełniać wymagania w zakresie zdrowia zwierząt, dotyczące takiego przemieszczania, w tym również w zakresie zdolności do transportu, co może zagwarantować wyłącznie badanie kliniczne wykonywane przed załadunkiem (por. art. 3 rozporządzenia (UE) Nr 1/2005)

Odstąpienie od wystawiania świadectw zdrowia byłoby niezgodne z zapisami pkt 2.6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkyego u świń (Dz.U.2023.594) w brzmieniu:

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w świadectwo zdrowia zaopatruje się przesyłki świń:

- 1) wprowadzanych do stad, punktów kopulacyjnych i punktów skupu oraz na targi, pokazy, wystawy i konkursy;*
- 2) przeznaczonych do uboju ze stad podejrzanych o zakażenie i zawieszonych;*
- 3) przeznaczonych do uboju ze stad urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego, na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1485).*

Jednocześnie, przy braku świadectwa zdrowia towarzyszącemu przemieszczeniu świń, obligatoryjnie, w odniesieniu do wszystkich stad w Polsce miałyby zastosowanie **Postępowanie w przypadku zawieszenia statusu stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego** określone w pkt 2.1.1.3. załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkyego u świń (Dz.U.2023.594).

Za stado zawieszone uznaje się stado świń o statusie urzędowo wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego:

- 1) w którym podczas prowadzenia stałego monitorowania choroby uzyskano co najmniej jeden dodatni wynik badania serologicznego w kierunku choroby Aujeszkyego lub*
- 2) do którego wprowadzono świnie lub materiał biologiczny pochodzący od świń, niespełniające wymagań zdrowotnych ustalonych w programie, a w przypadku materiału biologicznego - niespełniający wymagań określonych w rozporządzeniu 2020/686 lub gdy*

wprowadzone do stada świnię lub materiał biologiczny nie zostały zaopatrzone w świadectwo zdrowia, a w przypadku nasienia - w adnotację, o której mowa w ust. 2.6.1 akapit piąty.

Uchwalenie w powyższym brzmieniu omawianego projektu ustawy **mogłoby również narazić na szwank uzyskany w roku 2023, po 15 latach wyteżonych działań, status Polski jako kraju urzędowo wolnego od wirusa ChA**, co zostało potwierdzone w rozporządzeniu wykonawczym 2023/1071 z dnia 1 czerwca 2023 r. zmieniającym niektóre załączniki do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/620 w odniesieniu do zatwierdzenia lub cofnięcia statusu obszaru wolnego od choroby dla niektórych państw członkowskich lub ich stref lub kompartmentów w odniesieniu do niektórych chorób umieszczonych w wykazie i zatwierdzenia programów likwidacji niektórych chorób umieszczonych w wykazie. Należy poddać pod wątpliwość, czy twórcy projektu ustawy uwzględnili ww. negatywne implikacje proponowanych zapisów.

Dodatkowo należy podkreślić, iż w uzasadnieniu, w części poświęconej ocenie skutków regulacji omawianego projektu szacuje się, że na skutek zaniechania wystawiania świadectw zdrowia roczne straty po stronie dochodów państwa z tytułu pobieranych opłat wynosiłyby ok. 22 880 500 zł.

Jednocześnie należy zauważyć, iż w omawianym projekcie ustawy brak jest oceny skutków finansowych zaangażowania budżetu państwa w wypłaty wynagrodzenia dla wyznaczonych lekarzy weterynarii za informowanie o możliwości przemieszczania świń w przypadku, o którym mowa w art. 29a ust. 5 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

2. Poselski projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach mających na celu poprawę nadzoru nad zdrowiem zwierząt ma na celu m.in. wprowadzenie zmian w:

a) art. 1 w pkt 1 lit. n ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075)

- Obecne brzmienie:

n) utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt,

- proponowane brzmienie:

„n) utrzymywania zwierząt lądowych w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt, a w przypadku zwierząt kopytnych - niezależnie od celu, w jakim są utrzymywane”;

b) art. 5 ust. 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075)

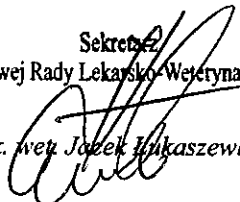
- obecne brzmienie:

9. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia zamiaru prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. b, g, j, k, p, wydaje decyzję o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

- proponowane brzmienie:

„9. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia zamiaru prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. b, g, j, k, n oraz p, wydaje decyzję o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.”

Wejście w życie po 14-dniowym *vacatio legis* powyższych zapisów projektu ustawy przy jednoczesnym braku przepisów przejściowych może spowodować, iż **w odniesieniu do kilkuset tysięcy rolników** utrzymujących zwierzęta lądowe w celu umieszczania na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt, a w przypadku zwierząt kopytnych (bydło, trzoda chlewna, konie, owce, kozy) - niezależnie od celu, w jakim są utrzymywane, z dnia na dzień zrodzi się obowiązek wydania decyzji administracyjnej o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego. Projektodawca nie odniósł się do sposobu postępowania w odniesieniu do podmiotów/rolników dotychczas zarejestrowanych w rejestrach powiatowych lekarzy weterynarii, czy decyzje takie winny być wydane z urzędu, czy też należy wydać je na wniosek, czy ewentualne złożenie wniosku rodzi obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej przez setki tysięcy rolników, jakie będą prognozowane koszty po stronie finansów publicznych związane z przeprowadzeniem dodatkowych setek tysięcy postępowań administracyjnych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Sekretarz
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej

lek. wet. Józef Łukaszewicz

PRZES
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej

lek. wet. Marek Mastalerek